

De Protestantse Kerk in Nederland kent een veelheid aan meningen. Zo wordt er in onze kerk ook verschillend gedacht over kerk en Israël. In deze rubriek brengt een kerkelijk betrokken persoon de onopgeefbare verbondenheid van kerk en Israël onder woorden.

Onopgeefbaar verbonden, hoe zie je dat?

Doorgeefluik van Gods heil

Hoe zie ik 'onopgeefbaar verbonden'? Wanneer ik daarover nadenk, zie ik meteen het beroemde, door Paulus geschetste beeld van de boom met de takken voor mij, waarbij Israël de stam vormt.

Daarmee is direct het meest wezenlijke gezegd: zonder stam zal het niet gaan. Via de stam gaan de voedingsstoffen naar ons, de takken. Israël hoort er daarom wezenlijk bij. Israël vormt het doorgeefluik van Gods heil naar de wereld. Onopgeefbaar verbonden zijn betekent voor mij in de eerste plaats dan ook: ontvangen van Israël. Denk alleen al aan 's werelds bestseller: de Bijbel – een gekregen boek waarin wij mogen meelesen.

Israël dus als de stam – mét wortels trouwens, die veel opzuigen vanuit een innige relatie met God en zijn Woord! Wat in de Bijbel én in de Joodse commentaren daaromheen aan een rijkdom aan kennis over en omgang met God is opgeslagen, is onzegbaar. Daar leer ik graag en veel van. Onopgeefbaar verbonden zijn met Israël, betekent voor mij dus tevens: luisteren naar en leren van Israël. Daarbij denk ik dan aan de levende Joodse traditie, in al haar schakeringen.

ONVOLMAAKTE STAATSVORMEN

Onopgeefbare verbondenheid ervaar ik ook met het land. Zowel vanuit de bijbelse verhalen en beloften, die het land centraal stellen in Gods heilsplan met Israël en de wereld, als vanuit het oogpunt van veiligheid ervaart het volk immers zélf een onopgeefbare band met het land, ook al bestaat er geen eenduidigheid over de precieze begrenzing hiervan.

Een feest zonder weerga moet dat zijn

En wat de staat betreft, ook daarmee weet ik mij verbonden, als de concrete verschijningsvorm, het gebinte, van het volk Israël. Zonder deze te verheerlijken hoort ze er in mijn ogen wel degelijk bij, net als in vroeger tijden Israël altijd verbonden was met de een of andere staatsvorm. Ook al waren ze geen van alle volmaakt (net als alle staten op aarde), ze waren en bleven wel degelijk voorwerp van Gods trouw. Tijdens het tijdperk van de stammen, van de richteren, de koningen et cetera bleef dit gelden.

Ook de huidige democratie zie ik in dit rijtje. Daarbij zeg ik het overigens graag de rabbijnen na, die het zo prachtig helder én genuanceerd formuleerden bij de stichting van de staat Israël: deze is 'een begin van ontspruiten van verlossing'. Het woord 'verlossing' valt, en eveneens het woord 'begin', dat de verlossing vooralsnog sterk relateert: de situatie is nog verre van volmaakt. Maar toch: een hernieuwd begin van een proces, waarbij, dwars door alle huidige pijn en moeiten heen, van Godswege, zo vertrouw ik, een weg gevonden of geschenken zal worden naar een grote toekomst, waar in Jeruzalem de God en Messias van Israël erkend en herkend zullen worden door alle volkeren. Een feest zonder weerga moet dat zijn, waarbij onderlinge vrede, vreugde en verbondenheid gevonden wordt in Israëls God!

VOORPROEFJE

Dit visioen van verbondenheid is in de Bijbel onopgeefbaar, en klinkt door tot op de laatste bladzijden ervan. Daarom gaat, zonder overigens te romantiseren, mijn hart altijd sneller kloppen, wanneer ik in Jeruzalem ben om mee te leren op een van de *jesjiva's*, Talmoedscholen, waar ik mij als christen welkom weet om te leren uit de Schriften. Dat gebeurt in wederzijdse openheid en elk vanuit de eigen traditie. Een klein voorproefje! Daarbij geldt overigens dat juist ook de onderlinge (godsdienstige) verschillen de verbondenheid zo levend en verrijkend maken. Verder vind ik het, wanneer ik mij met iemand verbonden weet, belangrijk om de taal van die ander te leren, om hem zo goed mogelijk te kunnen begrijpen. Dat is de reden dat ik mij ook graag bezighoud met Hebreeuws.

Ten slotte geef ik mijn onopgeefbare verbondenheid met Israël vorm door wekelijkse voorbede in de eredienst, voor Israël en de volkeren rondom. En draag ik ieder initiatief dat, uitgaande van de onderlinge verbondenheid, zoekt naar vrede voor Israël en haar burens een warm hart toe.

BART TROUWBORST

Bart Trouwborst (1973) is predikant van de hervormde gemeente te Nieuwleusen.